

OKUL YÖNETİCİLERİNİN MÜKEMMELİYETÇİLİK ALGISI İLE KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ahmet ÜSTÜN*

Murat AKDAĞ*

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, okul yöneticilerinin yönetici mükemmeliyetçilik algıları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi bazı değişkenler açısından incelemektir. Araştırmaya Tokat il merkezinde ve ilçelerinde görev yapan 132 okul yöneticisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Şahin (2011) tarafından geliştirilmiş 24 maddelik Yönetici Kaygı Ölçeği, Hewitt ve Flett (1991) tarafından orijinal formu geliştirilmiş, Oral (1999) tarafından Türkçeye çevrilmiş ve Kıral (2012) tarafından 24 maddelik kısa formu oluşturulmuş Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanmış demografik bilgi anketi kullanılmıştır. Bu ölçekler aracılığıyla 130 okul yöneticisinden veri toplanmıştır. Verilerin analizinde Anova ve Korelasyon analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre yöneticilerin yaşlarına ve öğretmenlik mesleğinde geçirdikleri sürele göre yönetici kaygı düzeyleri ve mükemmeliyetçilik algılarında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Fakat yöneticilerin idarecilikte geçirdikleri süre ve branşlarına göre yönetici kaygı düzeyleri ve mükemmeliyetçilik algılarında anlamlı bir fark oluşmuştur. Ayrıca yöneticilerin mükemmeliyetçilik algıları arttıkça kaygı düzeylerinde de bir artış olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul yöneticisi, kaygı, mükemmeliyetçilik

RELATIONSHIP BETWEEN PERCEPTION PERFECTIONISM ANXIETY LEVELS OF SCHOOL ADMINISTRATORS

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the relationship between school administrators' perceptions of perfectionism and their anxiety levels in terms of some variables. The participants were composed of 132 school administrators working in Tokat province and districts. The Principal Anxiety Scale which consists of 24 items and developed by Şahin (2011), the Multi-dimensional Perfectionism Scale which were developed by Hewitt and Flett (1991), translated by Oral (1999) and shortened by Kıral (2012), and Demographics Questionnaire which was developed by the author were used as the data collection tools. These scales were conducted on 130 school administrators. In the study, descriptive statistics and correlation analysis were used. According to the findings, no significant difference between the administrators' perceptions of perfectionism and their anxiety levels in terms of their age and year of work was found. However, significant differences between their perceptions of perfectionism and anxiety levels were determined in terms of year of work as an administrator and their branches. Moreover, as the administrators' perceptions of perfectionism increased, their anxiety levels were found to be increasing as well.

Keywords: School administrator, anxiety, perfectionism.

*Doç.Dr. Ahmet ÜSTÜN Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü, ahmet.ustun@amasya.edu.tr

*Arş.Gör.Murat AKDAĞ, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü, mrtkdg@gmail.com

Giriş

Eğitim kavramı eğitim terimleri sözlüğünde, yeni kuşakların, toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gerekli bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliği; önceden saptanmış amaçlara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesi; belli bir konuda, bir bilgi ya da bilim dalında yetiştirme ve geliştirme; eğitim ruhbilimi, eğitim felsefesi, eğitim tarihi, öğretim programları, özel ve genel öğretim yöntemleri, öğretim teknikleri, yönetim, denetim vb. eğitim ve öğretim alanlarını kapsamak üzere öğretmen, yönetici ve eğitim uzmanı yetiştirmek amacıyla ilgililer için düzenlenen bütün kurslara ve bu kurslarla ilgili bilimsel çalışmalara verilen genel ad olarak açıklanmıştır (Eğitim Terimleri Sözlüğü, 1974). Ertürk (1972: 12), eğitimi, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı istendik değişim meydana getirme süreci, Yıldırım (1983: 12) ise insan davranışlarında bilgi, beceri, anlayış, ilgi ve önemli sayılan kişisel nitelikler sağlamak amacı ile yürütülen düzenli bir etkileşim olarak tanımlamıştır. Bu bağlamda bahsedilen eğitim faaliyetlerinin sistemli ve düzenli olarak yürütüldüğü örgüt sistemine ise okul denilmektedir (Celep, 2010).

Her örgütte olduğu gibi insan ve maddi kaynakların en iyi şekilde işe koşularak sonuca ulaşılması, okul örgütü ve sisteminde de geçerlidir. Bu nedenle insan ve maddi kaynakların idare edilmesi amacıyla okul örgütünün de bir yöneticisi vardır (Başaran, 2006). Okul yöneticisi denildiğinde ilk akla gelen ise okul müdürleridir. Okul müdürleri okul yönetim süreci, okul örgütünün ikliminin sürdürülmesi, eğitim kalitesinin artırılması gibi işlerde aktif görev almaktadır. Bu bağlamda iş yükü, iş çeşitliliği ve liderlik görevleri gibi sebeplerle okul müdürlerinde yaptığı işlerde mükemmeliyetçilik, kaygı, stres, tükenmişlik gibi durumlar meydana gelmektedir. Bu durumlardan mükemmeliyetçilik ve kaygı literatürde şu şekilde tanımlanmıştır.

Mükemmeliyetçilik “elde edilen ürün ve sonuçların her zaman daha iyisini amaçlamak” olarak açıklanabilir. Mükemmeliyetçilik kavramı amacından ötürü her zaman kendini geliştiren ve değiştiren bir kavram olarak karşımıza çıkar. Literatürde mükemmeliyetçilik kavramıyla ilgili yapılan tanımlamalarda ortak değerler olmasına rağmen üzerinde uzlaşa sağlanmış bir kavram yoktur. Mükemmeliyetçilikle ilgili çalışmalara; Adler (1956), Ellis (1962), Missildine (1963), Horney (1970), Hollender (1978) ve Hamachek (1978) gibi araştırmacılar öncülük etmiştir (Akt. Kıral, 2012). Mükemmeliyetçilik; Freud (1959) tarafından aşırı şeylerin başarılmasını isteyen “aferin ya da utan kendinden” mesajlarını veren abartılmış süperegonun bir işlevi olarak ortaya çıkar şeklinde tanımlanmıştır (Akt. Geçtan, 2006). Adler (1956) mükemmeliyetçiliği; insanın doğuştan getirdiği, yaşamın doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan durum olarak açıklamıştır. Faydalı olan mükemmeliyetçilik en iyi olandan fayda sağlamak, sağlıklı mükemmeliyetçilik ise insanın kendini daha üstün gösterme çabasıdır demiştir. Stoeber ve Becker'e (2008) göre kişinin yaptığı işi mükemmel duruma getirene kadar kendini rahat hissedememesi yani mükemmeliyetçilik endişesi duyması; kişide kaygı, stres, depresyon ve performans düşüklüğü gibi istenmeyen durumlara sebep olabilmektedir.

Bu bağlamda sağlıklı olan mükemmeliyetçilik kişiyi ve olguları daha iyiye taşıyarak başarı duygusuyla özgüven, rahatlama gibi duygular yaşatırken; sağlıklı ve aşırı mükemmeliyetçilik kişilerde başaramama kaygısı, sosyal çatışma gibi bozukluklara sebep olmaktadır.

Kaygı kelimesi ise, Latince'de "anxietas", İngilizce'de "anxiety", Almanca'da "angst" olarak karşılık bulmaktadır. Türk Dil Kurumu kaygıyı "Genellikle kötü bir şey olacakmış düşüncesiyle ortaya çıkan ve sebebi bilinmeyen gerginlik duygusu" olarak tanımlamaktadır (TDK, 2014). Literatürde ise kaygı ile ilgili birçok tanım yapılmaktadır. Freud'a göre kaygı, kesin gidişatı hissedilse de tarifi olmayan bir haz almama durumudur (Freud, 1977). Morgan, kaygıyı; korku, öfke, sıkıntı gibi duygular ile birlikte yaşanan temel bir duygu olmasına rağmen kompleks yapısından dolayı tanımının çok güç olduğunu ifade etmiştir (Morgan, 1999). Özgüven (2003) ise kaygıyı, stres kaynağı olan durumlarda oluşan üzüntü, gerginlik gibi insan için hoş olmayan duygusal aynı zamanda gözlenebilir tepkiler, Bakırcıoğlu (2006) sebebi net olmayan, bilinç dışında oluşan korku ya da gerçekleştirilemeyen arzulardan dolayı ortaya çıkan sıkıntı, bunaltı, endişe durumu olarak kaygıyı tanımlamıştır. Kaygı kişinin bir uyarıya karşı karşıya kaldığında yaşadığı, bedensel, duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren bir uyarılmışlık durumu olarak tanımlanmaktadır (Taş, 2006). Bireyler, öz değerlerinin tehdit edildiğini hissettikleri, içinde buldukları durumu stresli olarak yorumladıkları ya da tehlikeli olduğunu düşündükleri durumlarda kaygı duymaktadırlar (Kırmızı, 2008).

Kaygının olumsuz yönlerine vurgu yapılan tanımlamaların yanında bazı araştırmacılar, kaygının olumlu etkilerini de vurgulamıştır. Kaygının olumsuz yönlerine rağmen organizmayı uyarıcı, koruyucu ve motive edici özellikleri de bulunmaktadır. Kişinin olumsuz durumlara karşı kendisini hazırlaması kaygının uyarıcı, tedbir alması, olumsuzluk yaşanırsa daha kolay atlatması kaygının koruyucu ve başarısız olma kaygısı ile daha çok çalışması kaygının motive edici özelliklerine verilebilecek örnekler olarak öne sürülmektedir. Kaygının uyarıcı, koruyucu ve motive edici özelliklerinden dolayı Allwright ve Bailey (1991), kaygının aslında o kadar da sakınılacak bir duygu olmadığını savunmaktadırlar. Tanımlardan yola çıkarak başarı için belli bir seviyede kaygı duyulmalıdır. Kaygı düzeyi arttıkça öğrenme, başarı, problem çözme durumlarında kişiyi engelleyici bir rolü olduğunu söyleyebiliriz.

Kaygı sonucu, benlik saygısını tehdit eden durumlarda kaygı düzeyi yüksek kişilerde fazla kaygı tepkileri gösterme sonucu kaygı düzeyi düşük kişilere göre performans kaybı görülebilir (Sarason, 1980, Akt. Yıldız, 2007).

Mükemmeliyetçilik ve kaygı birbirini destekleyen ya da birbirinin ortaya çıkmasına sebep olan insan davranışlarıdır. Bu araştırma okul yöneticilerinin mükemmeliyetçilik algıları kaygı düzeyleri arasındaki ilişkisinin tespit edilmesini amaçlamaktadır. Bu nedenle araştırma okul yöneticilerinin bu iki kavramla ilgili kendilerini değerlendirmesi; yönetim sürecinde kendileri ve paydaşları ile olan çalışmalarının daha etkili olabilmesi için yorumlanan bulgular açısından önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı;

Bu araştırmanın amacı, Tokat merkez ve ilçelerinde görev yapan okul yöneticilerinin mükemmeliyetçilik algıları ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Bu amaçla şu sorulara cevap aranmıştır.

- Okul yöneticilerinin idarecilikteki görev süreleri ile yönetici kaygı düzeyleri ve mükemmeliyetçilik algı düzeyleri arasında fark var mıdır?
- Okul yöneticilerinin branşları ile yönetici kaygı düzeyleri ve mükemmeliyetçilik algı düzeyleri arasında fark var mıdır?
 - Okul yöneticilerinin mükemmeliyetçilik algı düzeyleri ile kaygı düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Bu araştırma da, nicel tarama modellerinden ilişkiisel tarama modeli, veri analizinde ANOVA, pearson korelasyon ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. “İlişkiisel tarama modelleri; iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir” (Karasar, 2009).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2014-1015 eğitim öğretim yılında Tokat ili ve ilçelerinde görev yapan 130 okul müdürü oluşturmaktadır. Çalışma grubunun demografik özelliklerine göre dağılımı tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

		f(130)	%
Yaş	20-40	40	30.8
	41-50	66	50.8
	51 ve üzeri	24	18.5
Branş	Sınıf Öğretmenliği	45	34.6
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	22	16.9
	Fen ve Teknoloji Öğretmenliği	22	16.9
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	19	14.6
	Diğer	22	16.9
Öğretmenlik Mesleğindeki Görev Süreleri	1-20 yıl	55	42.3
	21 yıl ve üzeri	75	57.7
İdarecilikteki Görev Süreleri	1 yıl	38	29.2
	2 ve 5 yıl	21	16.2
	6 yıl ve üzeri	71	54.6

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri aracı olarak, Şahin (2011) tarafından geliştirilen 24 maddelik Yönetici Kaygı ölçeği ve Hewitt ve Flett (1991) tarafından orijinal formu geliştirilmiş, Oral (1999) tarafından Türkçeye çevrilmiş ve Kıral (2012) tarafından 24 maddelik kısa formu oluşturulmuş Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanmış demografik bilgi anketi kullanılmıştır. Yönetici Kaygı Ölçeği 0 “Hiç Katılmıyorum”dan 4 “Tamamen Katılıyorum”a kadar 5 li likert tipi, 24 soru ve üç alt boyuttan oluşan bir ölçektir. Şahin (2011) tarafından yapılan ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda, test tekrar test katsayısı toplam YKÖ için .57 olarak hesaplanmıştır. Cronbach alpha güvenilirlik katsayıları da toplam YKÖ için .91 olarak hesaplanmıştır. Çok boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği 1 “Hiç Katılmıyorum”dan, 7 “Tamamen Katılıyorum”a kadar 7 li likert tipte bir ölçektir. Yönetici Kaygı Ölçeği, Kıral (2012) tarafından kısa formun geneli için güvenilirlik çalışmasında iç tutarlılık kat sayısı .90 olarak hesaplanmış ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Balcı (2009)’a göre .90 ve üzeri iç tutarlılık katsayısı yüksek düzeyde güvenilirliğe işaret etmektedir.

Verilerin Analizi

Yapılan analizler sonucunda parametrik varsayımların Mükemmeliyetçilik Algı Düzeyleri puanlarında sağlandığı ($p=.189$), ancak Yönetici Kaygı Düzeyi puanlarında sağlanmadığı ($p=.0$) tespit edilmiştir.

Okul yöneticilerinin idarecilikteki görev sürelerine göre mükemmeliyetçilik algıları arasında fark olup olmadığını tespit etmek için yapılan One Way ANOVA analiz sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Okul Yöneticilerinin İdarecilikteki Görev Sürelerine Göre Mükemmeliyetçilik Algı Düzeyleri Alt Boyutları Olan Kendi Odaklı Mükemmeliyetçilik, Başkası Odaklı Mükemmeliyetçilik, Sosyal Odaklı Mükemmeliyetçilik Puanlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Görev Süresi	n	\bar{X}	ss
	1 yıl	38	56,81	11,76
Kendi Odaklı Mükemmeliyetçilik	2-5 yıl	21	63,57	8,84
	6 yıl ve üzeri	71	66,77	10,73
	Toplam	130	63,34	11,55
	1 yıl	38	24,05	9,35
Başkası Odaklı Mükemmeliyetçilik	2-5 yıl	21	25,14	5,68
	6 yıl ve üzeri	71	27,14	6,54
	Toplam	130	25,91	7,43
Sosyal Odaklı	1 yıl	38	19,21	7,37

Mükemmeliyetçilik	2-5 yıl	21	18,19	5,93
	6 yıl ve üzeri	71	22,85	6,14
	Toplam	130	21,03	6,76
Mükemmeliyetçilik Algıları	1 yıl	38	100,07	27,75
	2-5 yıl	21	106,90	17,79
	6 yıl ve üzeri	71	116,77	20,92
	Toplam	130	110,30	23,73

Tablo 3: Okul Yöneticilerinin İdarecilikteki Görev Sürelerine Göre Mükemmeliyetçilik Algısı ve Puanlarının Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi

		Karelerin Toplamı	sd	Ortalama Farkı	F	Sig.
Mükemmeliyetçilik Algıları	Gruplar arası	7188,33	2	3594,16	6,97	,001*
	Grupiçi	65488,96	127	515,66		
	Toplam	72677,30	129			

*p<0.05

Mükemmeliyetçilik algıları puan ortalamalarında tek yönlü anova sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farkın kaynağını tespit etmek için Scheffe HSD ve Tukey testi yapılmıştır. Buna göre yapılan analiz sonucunda yöneticilikte ilk yıllarında olan idarecilerin (\bar{X} =56.81) kendi odaklı mükemmeliyetçilik algı puan ortalamaları yöneticilikte 6 yıl ve üzeri görev yapmış idarecilerin (\bar{X} =66.77) puan ortalamalarından anlamlı derecede düşük olduğu görülmektedir. Yöneticilerin idarecilikte geçirdikleri süreler göre başkası odaklı mükemmeliyetçilik algıları arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Ancak sosyal odaklı mükemmeliyetçilik algı puanlarının 2-5 yıl arası (\bar{X} =18.19), 1 yıl (\bar{X} =19.21) ve 6 yıl ve üzeri idarecilik yapan yöneticilerin (\bar{X} =22.85) puanlarından anlamlı derecede düşük olduğu görülmektedir. Son olarak yöneticilikte ilk yıllarında olan idarecilerin (\bar{X} =100.07) mükemmeliyetçilik algı puan ortalamaları yöneticilikte 6 yıl ve üzeri görev yapmış idareci (\bar{X} =116.77) ortalamasından istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük olduğu bulunmuştur.

Tablo 4: Okul Yöneticilerinin İdarecilikteki Görev Sürelerine Göre Mükemmeliyetçilik Algılarının Kruskal Wallis Testi Sonuçları

		n	Sıra Ort.	sd	χ^2	p
Yönetim Süreci	1 yıl	38	79,95	2	13,35	,001

Kaygısı	2-5 yıl	21	76,10			
	6 yıl ve üzeri	71	54,63			
	Toplam	130				
İş Yükü Kaygısı	1 yıl	38	61,20	2	4,53	,103
	2-5 yıl	21	81,26			
	6 yıl ve üzeri	71	63,14			
	Toplam	130				
Yönetici Kaygı Düzeyleri	1 yıl	38	73,03	2	7,93	,019
	2-5 yıl	21	79,69			
	6 yıl ve üzeri	71	57,27			
	Toplam	130				

$p < .05$

Yönetici Kaygı düzeyi alt boyutu olan iş yükü kaygısı boyutunda anlamlı bir fark görülmemektedir ($p = .103$). Yönetim süreci kaygı düzeylerine bakıldığında yöneticilerin yönetici kaygılarının 1 yıl idarecilik yapmış olan yöneticilerin ($\bar{X} = 79.95$) en yüksek, 6 yıl ve üzeri idarecilerin ($\bar{X} = 54.63$) en düşük kaygı düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca yönetici kaygı düzeyleri toplam puanlarına bakıldığında 2-5 yıl idarecilik yapmış yöneticilerin ($\bar{X} = 79.69$) en yüksek, 6 yıl ve üzeri idarecilik yapmış yöneticilerin ($\bar{X} = 57.27$) en düşük kaygı düzeyine sahip olduğu da görülmektedir.

Tablo 5: Okul Yöneticilerinin Branşlarına Göre Mükemmeliyetçilik Algısı Puanlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Branş	n	\bar{X}	ss
Kendi Odaklı Mükemmeliyetçilik	Sınıf Öğretmenliği	45	67,15	9,25
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	22	66,86	16,29
	Fen ve Teknoloji Öğretmenliği	22	48,45	5,89
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	19	66,34	4,53
	Diğer Branşlar	22	64,31	6,05
	Toplam	130	63,34	11,55
Başkası Odaklı Mükemmeliyetçilik	Sınıf Öğretmenliği	45	27,26	6,58
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	22	27,63	9,52

	Fen ve Teknoloji Öğretmenliği	22	17,09	5,38
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	19	28,36	4,57
	Diğer Branşlar	22	28,13	3,46
	Toplam	130	25,91	7,43
	Sınıf Öğretmenliği	45	24,80	5,96
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	22	20,81	6,02
Sosyal Odaklı Mükemmeliyetçilik	Fen ve Teknoloji Öğretmenliği	22	14,09	5,38
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	19	19,52	5,51
	Diğer Branşlar	22	22,68	5,05
	Toplam	130	21,03	6,76
	Sınıf Öğretmenliği	45	119,22	19,56
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	22	115,31	30,38
Mükemmeliyetçilik Algıları	Fen ve Teknoloji Öğretmenliği	22	79,63	16,10
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	19	113,26	12,78
	Diğer Branşlar	22	115,13	11,01
	Toplam	130	110,30	23,73

Tablo 6: Okul Yöneticilerinin Branşlarına Göre Mükemmeliyetçilik Algısı Puanlarının Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi

		Karelerin Toplamı	sd	Ortalama Farkı	F	Sig.
Kendi Odaklı Mükemmeliyetçilik	Gruplar arası	5998.27	4	1499.56	16.72	.00*
	Grupiçi	11121.15	125	89.68		
	Toplam	17209.42	129			
Başkası Odaklı Mükemmeliyetçilik	Gruplar arası	2083.34	4	520.83	12.89	.00*
	Grupiçi	5050.72	125	40.40		

	Toplam	7134.06	129			
Sosyal Odaklı	Gruplar arası	1879.00	4	469.75	14.60	.00*
Mükemmeliyetçilik	Grupiçi	4019.80	125	32.15		
	Toplam	5898.80	129			
	Gruplar arası	25503.38	4	6375.84	16.89	.00*
Mükemmeliyetçilik	Grupiçi	47173.91	125	377.39		
Algıları	Toplam	72677.30	129			

*p<0.05

Tablo 6 incelendiğinde branşı fen ve teknoloji olan öğretmenlerin kendi odaklı mükemmeliyetçilik algı puan ortalamaları (\bar{X} =48.45), tabloda verilen diğer branşların puan ortalamalarına göre anlamlı derecede düşük olduğu görülmektedir. Benzer şekilde branşı fen ve teknoloji olan öğretmenlerin başkası odaklı mükemmeliyetçilik algıları (17.09) ve sosyal odaklı mükemmeliyetçilik algı puan ortalamaları (\bar{X} =14.09) tabloda verilen diğer tüm branşların puan ortalamalarına göre anlamlı derecede düşük olduğu görülmektedir.

Aynı şekilde branşı fen ve teknoloji olan yöneticilerin mükemmeliyetçilik algı puan ortalamaları (\bar{X} =79.63), branşı sosyal bilgiler öğretmenliği olan yöneticilerin mükemmeliyetçilik algı puan ortalamaları (\bar{X} = 113.26), diğer branşlar (\bar{X} = 115.13), branşı din kültürü ve ahlak bilgisi olan yöneticilerin mükemmeliyetçilik algı puan ortalamaları (\bar{X} =115.31) ve branşı sınıf öğretmenliği olan yöneticilerin mükemmeliyetçilik algı puan ortalamalarına (\bar{X} = 119.22) göre istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük olduğu bulunmuştur.

Tablo 7 Okul Yöneticilerinin Branşlarına Göre Yönetici Kaygı Düzeylerinin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

		<i>n</i>	<i>Sıra Ort.</i>	<i>sd</i>	<i>x²</i>	<i>p</i>
	Sınıf Öğretmenliği	45	53,56	4	21,66	,00*
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	22	85,02			
Yönetim Süreci Kaygısı	Fen ve Teknoloji Öğretmenliği	22	47,52			
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	19	69,92			
	Diğer Branşlar	22	84,57			
	Toplam	130				

<i>İş Yükü Kaygısı</i>	Sınıf Öğretmenliği	45	51,47	4	23,56	,00*
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	22	88,89			
	Fen ve Teknoloji Öğretmenliği	22	55,95			
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	19	59,13			
	Diğer Branşlar	22	85,86			
	Toplam	130				
<i>Yönetici Kaygı Düzeyleri</i>	Sınıf Öğretmenliği	45	48,43	4	30,39	,00*
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	22	87,09			
	Fen ve Teknoloji Öğretmenliği	22	49,55			
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	19	70,87			
	Diğer Branşlar	22	90,14			
	Toplam	130				

p<.05

Tablo 7 incelendiğinde yönetim süreci kaygı düzeyleri en düşük olan branşı Fen ve Teknoloji olan yöneticiler (\bar{X} =47.52), daha sonra sırası ile Sınıf öğretmenliği (\bar{X} =53.56), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (\bar{X} =69,92), diğer branşlar (\bar{X} =84.57), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği (\bar{X} =85.02) branşından yöneticiler şeklindedir.

İş yükü kaygı puanlarına bakıldığında en düşük kaygıya sahip branşı Sınıf Öğretmenliği olan yöneticiler, daha sonra sırası ile Fen ve Teknoloji Öğretmenliği (\bar{X} =55.95), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (\bar{X} =59.13), diğer branşlar (\bar{X} =85.86) ve en yüksek Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (\bar{X} =88.89) branşından yöneticiler şeklinde sıralanmaktadır.

Yönetici kaygı düzeyleri toplam puanları incelendiğinde ise kaygı puanı en düşük olan Sınıf Öğretmenliği branşından idareciler (\bar{X} =48.43), daha sonra sırası ile Fen ve Teknoloji (\bar{X} =49.55), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (\bar{X} =70.87), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (\bar{X} 87.09), diğer branşlar (\bar{X} =90.14) branşından yöneticiler olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Okul Yöneticilerinin Yönetici Kaygı Düzeyleri Puanları ile Mükemmeliyetçilik Algı Puanları Arasındaki İlişkiye İlişkin Pearson Korelasyon Analizi

	Yönetici Kaygı Toplam		Yönetim Süreci Kaygısı		İş Yükü Kaygısı	
	r	p	r	p	r	p
Mükemmeliyetçilik Toplam	.597**	.00	.538**	.00	.521	.00
Kendi Odaklı Mükemmeliyetçilik	.170	.05	.132	.133	.184*	.036
Başkası Odaklı Mükemmeliyetçilik	.106	.229	.095	.281	.184*	.036
Sosyal Odaklı Mükemmeliyetçilik	.076	.292	.010	.914	.156	.076

**p<0.01 *p<0.05

Okul yöneticilerinin mükemmeliyetçilik algı puanları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan pearson korelasyon analizi sonucunda, pozitif yönlü anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır ($r=.59$; $p=.00$). Yöneticilerin mükemmeliyetçilik algıları arttıkça, kaygı düzeylerinde bir artış meydana gelmektedir. Mükemmeliyetçilik algı puanı ile iş yükü kaygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamasına karşın; mükemmeliyetçilik ile yönetim süreci kaygısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=.538$; $p=00$).

Mükemmeliyetçilik ölçeğinin alt boyutu olan kendi odaklı mükemmeliyetçiliğin, yönetici kaygısı ve ölçeğin alt boyutu olan yönetim süreci kaygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak kendi odaklı mükemmeliyetçilik ile iş yükü kaygısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=.184$; $p=.036$).

Başkası odaklı mükemmeliyetçilik alt boyutuna bakıldığında ise yönetici kaygısı ve yönetim süreci kaygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak başkası odaklı mükemmeliyetçilik ve iş yükü kaygısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=.184$; $p=.036$).

Mükemmeliyetçilik ölçeğinin son alt boyutu olan sosyal odaklı mükemmeliyetçilik ile yönetici kaygıları ve ölçeğin diğer alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Benzer bir çalışma Flett ve ark. (2002) mükemmeliyetçilik boyutları ile başarı veya başarısızlık arasındaki ilişkiyi araştırmak üzere 84 kız, 40 erkek toplam 124 öğrenciye Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği ve Çok Boyutlu Nedensel Yükleme Ölçeği kullanmışlardır. Çalışma sonucunda aşırı mükemmeliyetçiliğin kaygı ve öğrenilmiş çaresizliğe neden olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca Hamidi ve Besharat (2010) 115 erkek ve 58 kadın katılımcı ile yaptıkları çalışmalarında mükemmeliyetçiliğin kaygı düzeyini artırdığını tespit etmişlerdir. Bu bağlamda yapılan çalışmanın bulguları ile literatür bağdaşmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda yöneticilerin öğretmenlik mesleğinde geçirdikleri süreler, buldukları okuldaki görev yapma süreleri ve yaşlarına göre yönetici kaygı düzeyleri ve mükemmeliyetçilik algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak yapılan istatistiksel analizler sonucunda yöneticilerin idarecilikteki görev süreleri ve branşlarına göre yönetici kaygı düzeyleri ve mükemmeliyetçilik algıları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu bağlamda idarecilikte 6 yıl ve üzeri görev yapan yöneticilerin mükemmeliyetçilik algıları idareciliğe yeni başlamış yöneticilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu ışığında idarecilikte fazla süre geçiren yöneticilerin zamanla mükemmeliyetçilik algıları da artmaktadır denilebilir. Ayrıca branşı fen ve teknoloji olan yöneticilerin mükemmeliyetçilik algılarının diğer branşlarda görev yapmış olan yöneticilere göre anlamlı derecede düşük olduğu da tespit edilmiştir. Son olarak yönetici kaygı düzeyleri ve mükemmeliyetçilik algı puanları arasında yapılan korelasyon sonucunda iki değişkenin birbirini pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma Tokat ili okulöncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretime yeni atanan okul yöneticileri ile yapılmış olup; yönetici kaygı düzeylerinin belirlenmesi ve bazı değişkenlerin etkili olup olmadığının incelenmesi ile sınırlıdır. Bu nedenle daha geniş gruplarla çalışılması genelleme yapılmasını kolaylaştıracaktır. Genelleme yapabilmek için geniş çapta yapılacak araştırmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Okul yöneticileri için Türkiye genelinden örneklem seçilerek araştırma yapılabilir. Merkez ve taşra örgütlerinde çalışan eğitim yöneticileri için de böyle bir araştırma yapılabilir. Böylece daha büyük ve çeşitlendirilmiş örneklem üzerinde daha farklı sonuçlara ulaşılarak genelleme yapılabilir.

KAYNAKÇA

- ADLER, A. (1956). *Striving for Superiority. In H. L. Ansbacher and R. R. Ansbacher (Eds.), The Individual Psychology of Alfred Adler* (s.101-125). Basic Books: New York.
- ALLWRIGHT, D., Bailey, K.M. (1991). *Focus on the Language Classroom: An Introduction to Classroom Research for Language Teachers*. Cambridge University Press, Cambridge.
- BAKIRCIOĞLU, R. (2006). *Ansiklopedik Psikoloji Sözlüğü*. Anı Yayıncılık: Ankara.
- BALCI, A. (2009). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Pegem Akademi: Ankara.
- BAŞARAN, İ. E. (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ekinoks Yayınları: Ankara.
- CELEP, C. (2010). *Eğitim Bilimine Giriş*. Anı yayıncılık: Ankara.
- ERTÜRK, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Yelkentepe Yayınları: Ankara.

- FLETT G L, HEWİTT P L, OLİVER J M, MACDONALD S. (2002). "Perfectionism in children and their parents: A developmental analysis. In: Flett GL, Hewitt PL Eds., Perfectionism". **Theory, Research and Treatment**. Washington DC: APA: 89-132.
- GEÇTAN, E. (2006). **Psikanaliz ve Sonrası** (12. Baskı). Metis Yayıncılık: İstanbul.
- FREUD, S. (1977). **Endişe**. Özcengiz, L. (Çev.). 1. Baskı, Dergah Yayınları: İstanbul.
- HAMİDİ, S, BESHARAT, M A. (2010). "Perfectionism and competitive anxiety in athletes", **Procedia Social and Behavioral Sciences**; 5: 813-817.
- KARASAR, N. (2009). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- KIRAL, E. (2012). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Mükemmeliyetçilik Algısı ve Kontrol Odağı İle İlişkisi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayımlanmış Doktora Tezi: Ankara.
- MORGAN, J.C. (1999). **Psikolojiye Giriş**, Karataş, S. (Ed. ve Çev.), Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları, Ankara.
- ÖZGÜVEN, İ. E. (2003). **Psikolojik Testler**. Pdrem Yayınları: Ankara.
- STOEBER, J., ve BECKER, C. (2008). "Perfectionism, Achievement Motives, and Attribution of Success and Failure in Female Soccer Players", **International Journal of Psychology**, 43, (6), 980-987.
- ŞAHİN, C. (2011). "Okul Yöneticilerinin Yönetici Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi", **Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)**. 12/ 4, 143-161.
- TDK online sözlük "Eğitim". **Eğitim Terimleri Sözlüğü 1974**. Erişim tarihi:24.11.2015, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.56542187757978.66832421/
- YILDIRIM, C. (1983). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, ÖSYM Eğitim Yayınları: Ankara.